

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

TSJECHIË
& PRAAG

An aerial photograph of a historic town, likely in the Czech Republic, featuring a river, traditional buildings, and a modern 'CITY LOUNGE' building. The scene is set against a backdrop of green hills and a blue sky with scattered clouds. The town's architecture is characterized by red-tiled roofs and stone walls. A prominent building in the foreground has a sign that reads 'CITY LOUNGE'. The river flows through the town, with several small boats visible on the water. The overall atmosphere is one of a well-preserved historical site with modern amenities.

NATIONAL
GEOGRAPHIC

Reisgids
TSJECHIE
& PRAAG

Stephen Brook

Inhoud

De reis indelen 8

Geschiedenis en cultuur 13

Het huidige Tsjechië en Praag 14 Eten en drinken 18
Het landschap 20 Geschiedenis van Tsjechië en Praag 24 Kunst 44

PRAAG

Burchtwijk en Malá Strana 61

Inleiding en kaart 62 Het Gouden Straatje 74 Wandeling door Malá Strana 78

Oude Stad 87

Inleiding en kaart 88 Wandeling door de Oude Stad 94 Mozart in Praag 101
Rabbijn Löw en de Golem 106

Nieuwe Stad en buitenwijken 113

Inleiding en kaart 114 De Praagse Lente 122 Cafés in Praag 130

Dagtochten vanuit Praag 139

Inleiding en kaart 140

TSJECHIË

Zuid-Bohemen 155

Inleiding en kaart 156 Kastelenroute 164 Jan Hus en de hussieten 174

West-Bohemen 181

Inleiding en kaart 182 Pilsener 186 Wandeling door Karlovy Vary 190

Noord-Bohemen 205

Inleiding en kaart 206 Terezín 210 Autorit door České Švýcarsko 216

Oost-Bohemen 223

Inleiding en kaart 224 Bedřich Smetana 230

Zuid-Moravië 245

Inleiding en kaart 246 Joods Moravië 256 Het folklorefestival van
Strážnice 260 Tsjechische wijn 268

Noord-Moravië 275

Inleiding en kaart 276 Wandeling door Olomouc 280 De Roma 286

Reiswijzer 293

Hotels en restaurants 301 Winkelen 319 Uitgaan en evenementen 321
Taalgids 325 Register 327 Fotoverantwoording 334

p. 2-3: *Ceský Krumlov, in Zuid-Bohemen; het oude stadsdeel staat op de Werelderfgoedlijst.
Links: vuurwerk boven de Týnkerk aan het Staroměstské náměstí (Oude Stadsplein) in Praag.*

De reis indelen

In Tsjechië is de sprookjesachtige sfeer van het oude Europa nog voelbaar. Tegelijkertijd komen hier de moderne tijd en de Boheemse tradities samen. Zo kunt u in Praag, waar de toneelschrijver Václav Havel de Fluwelen Revolutie mede ontketende, dwalend over de keienweggetjes in de schaduw van Gotische torens een internationale boekhandel binnenlopen om een *poetryslam* bij te wonen.

VERVOER

Dankzij het snelle en goedkope openbaar vervoer is het gemakkelijk om u in Praag te verplaatsen. Per metro of tram reist u veilig en efficiënt te midden van de plaatselijke bevolking naar uw bestemming. Tramlijn 22 is het aantrekkelijkst want deze komt door het historische centrum van Praag en brengt u langs de Nieuwe Stad, de rand van de Oude Stad, de oevers van de Vltava, Malá Strana en de Praagse Burcht. Let op: vanaf middernacht rijdt de metro niet meer en loopt u het risico in de nachtram te belanden tussen dronken reizigers.

Betrouwbare taxibedrijven, zoals **AAA** (tel. 14014, aaataxi.cz) of **City Taxi** (tel. 257257257, citytaxi.cz) rekenen 40 kroon (€ 1,65) per kilometer. Een taxi is een handige optie als uw bestemming wat verder weg ligt of als er weer onverwacht een koud, nat front over Praag trekt. Bedenk wel dat als u tijdens de spits naar de Oude Stad, Malá Strana of de Burcht wilt, de tram sneller en goedkoper is. Populaire bestemmingen buiten de stad, zoals die hieronder genoemd worden, zijn allemaal goed per trein (cd.cz) te bereiken, of met de snelle comfortabelere busdiensten, zoals het goede **RegioJet** (regiojet.com) dat zeker niet alleen voor studenten bedoeld is.

Als u verder van de gebaande paden wilt treden, is vervoer per auto vaak het handigst. De huurprijzen zijn meestal betrekkelijk laag, vooral bij een Tsjechisch bedrijf als **Czechocar** (czechocar.com), maar het verkeer is net zo druk als in andere westerse landen, zo niet drukker. Op de smalle wegen treft u ook langzaam rijdende vrachtwagens en soms personenauto's met agressieve chauffeurs die over de weg zigzaggen. Daarnaast is de bewegwijzering vaak verwarrend en zijn er verschillende soorten in- en uitritten waardoor het weinig ontspannen rijdt. En rit die normaal twee tot drie uur zou duren, kan aanzienlijk langer uitpakken.

Reizen met de trein is meer ontspannen en biedt een fraai uitzicht. Vaak moet u wel ten minste eenmaal overstappen. De dienstregelingen en bebording op de perrons

De naam pils komt van de stad Plzeň in West-Bohemen waar dit bier in 1842 voor het eerst werd gebrouwen.

kunnen soms verwarrend zijn, zelfs voor de Tsjechen.

Op de website *idos.idnes.cz* vindt u duidelijke reisinformatie voor al het openbaar vervoer, en deze site is ook in het Duits en Engels beschikbaar. Het is verstandig om uw reis ruim van tevoren te plannen. Zie p. 295-296 voor meer informatie over vervoer.

PRAAG

De hoofdstad van Tsjechië, met in het centrum de Oude Stad en zijn bruisende kunstscene, restaurants en nachtleven, biedt voldoende bezienswaardigheden om een bezoeker een week lang te boeien. De belangrijkste bezienswaardigheden zijn op loopafstand van elkaar en dat is ook meteen een van de charmes van Praag.

Het centrum van Praag kan in vijf gebieden worden verdeeld, die worden gescheiden door de rivier de Vltava en omgegeven door heuvels. Bij een eerste bezoek kunt u het best beginnen bij de **Praagse Burcht**, al een millennium lang het middelpunt van de Tsjechische cultuur. U kunt gemakkelijk een ochtend doorbrengen met het bezichtigen van de verschillende galerieën, kapelletjes, paleizen en zalen. Hij ligt boven de **Burchtwijk**, in het Tsjechisch Hradčany genoemd, die uitzicht biedt op de linkeroever van de rivier. Als u vanaf hier in oostelijke en zuidelijke richting naar beneden wandelt, komt u in het **Malá Strana**, een alleraardigste wirwar van hoge herenhuizen, ambassades, cafés en tuinen (een aantal zeer fraaie tuinen is ommuurd, dus mis de poorten niet). Aan de andere kant van de Karelsbrug richting het oosten ligt de **Oude Stad**. Hier zijn de belangrijkste bezienswaardigheden en attracties van de stad te zien, waaronder de Astronomische Klok op het **Oude Stadsplein**, en in het wijkje **Josefov**, de Oude Joodse Begraafplaats en de gebouwen van het Joods Museum, dat u niet mag missen.

Ten zuiden van de Oude Stad ligt de **Nieuwe Stad**, die wordt doorkruist door

NIET MISSEN

- De tentoonstelling in de Praagse Burcht: de geschiedenis van de Praagse Burcht **70**
- De unieke architectuur van de hoofdstad **94-97**
- De Oude Joodse Begraafplaats en de synagogen van het Joods Museum **102-105**
- De paleiszalen van kasteel Rožmberk in Český Krumlov **167**
- Een rondleiding door de historische brouwerij Pilsner Urquell in Plzeň, West-Bohemen **187**
- Proef de Moravische wijn **268-269**
- Een historisch boerendorp, een skansen, in Bohemen of Moravië **282-283**

het bruisende **Wenceslausplein** waar het moderne commerciële Praag te zien is en waar in 1989 het communisme ten val werd

TOERISTENBUREAUS

In Praag

prague.eu

Praag heeft vier hoofdvestigingen:

- Rytířská 404/12 (tussen Oude Stad en Wenceslasplein)
- Staroměstská radnice (Oude Raadhuis)
- Burcht van Praag (Derde Binnenplein)
- Wilsonova 300/8 (Centraal Station)

Tsjechisch Bureau voor Toerisme

Postadres voor Nederland, België en Luxemburg:

CzechTourism Benelux

Strawinskylaan 4117

1077 ZX, Amsterdam

Tel. 0615 963 820

amsterdam@czechtourism.gov.cz

visitczechia.com

Het huidige Tsjechië en Praag

In Praag komen al eeuwenlang diverse culturen samen. De stad is het toneel geweest van dynastieke, religieuze, politieke en raciale conflicten. De invloeden daarvan zijn in deze sprookjesachtige stad overal te zien. Een bezoeker kan een biertje drinken in een romaanse kelder, gotische torens bekijken, paleizen in rococostijl bewonderen en art nouveau en kubistische architectuur bezichtigen.

DE 'NIEUWE' TSJECHISCHE REPUBLIEK

Bohemen en Moravië hebben de afgelopen eeuw zoveel veranderingen meegemaakt dat u het de inwoners niet kwalijk kunt nemen

dat ze nog wat moeite hebben om hun identiteit te vinden. De val van het communisme, bijna veertig jaar geleden, een nieuw tijdperk in. Hoewel het land nu ingebed is in het democratische Europa, voelt het nog steeds

De statige bruggen en torens geven Praag in de schemering een elegante uitstraling.

de gevolgen van een totalitair regime dat meer dan veertig jaar duurde. Ofschoon het land qua taal en cultuur Slavisch is, is de blik toch duidelijk gericht op het westen. In 2004 werd Tsjechië lid van de Europese Unie.

De Tsjechische Republiek heeft de val van het communisme in 1989 opvallend snel verwerkt. Toch heeft die verwerking zich niet overal in gelijke mate voltrokken en elke bezoeker zal bepaalde verschillen opmerken. Steden als Praag en Brno zijn dynamische handelscentra geworden met fraaie nieuwe kantoorgebouwen, hotels en supermarkten. De Trabants en Lada's uit vroeger dagen zijn

vervangen door moderne Škoda's (onderdeel van Volkswagen) en Audi's. Tsjechen die slim geïnvesteerd hebben, geprofitteerd hebben van de opkomende toeristenindustrie of op

De vooruitgang is overal zichtbaar, maar Tsjechië houdt tegelijkertijd vast aan zijn tradities.

het juiste moment in de hightechindustrie zijn gestapt, hebben het niet slecht. Buitenlandse investeerders, met name uit Duitsland en Oostenrijk, hebben zich vooral gericht op de steden, met hun hightechindustrie en bloeiend cultureel en gastronomisch leven.

Praag is opnieuw een echt kosmopolitische stad geworden. Veel Tsjechen die hun land waren ontvlucht, vestigden zich in Praag omdat de banen voor het oprapen lagen en de kosten van levensonderhoud laag waren. Tegenwoordig zijn er in Praag luxe delicatessenzaken, restaurants met een internationale keuken, boekhandels met boeken in vreemde talen en allerlei voorzieningen voor de buitenlandse toeristen waar ook de plaatselijke bevolking gretig gebruik van maakt.

TRADITIES

De vooruitgang is overal te zien, maar Tsjechië houdt tegelijkertijd vast aan zijn tradities. De kwaliteit van glaswerk en sieraden van halfedelstenen, vooral granaat, is al eeuwen beroemd. Nog steeds zijn er prachtige, met de hand gemaakte sieraden te vinden en is er een ruime keus aan glaswerk. In alle grote steden zijn glaswerk en sieraden te koop, maar ga niet over één nacht ijs, want prijs en kwaliteit kunnen behoorlijk uiteenlopen. West-Bohemen is rijk aan kuuroorden. Deze oorden werden gebouwd rond bronnen met heilzaam mineraal water. Hierin baadde de heilzoeker of hij dronk het. Al snel veranderden deze oorden in ontmoetingsplaatsen waar je gezien moest worden. Er verzezen

Wandelend over de Karelsbrug luisteren de passanten naar straatmuzikanten.

chique hotels, casino's, restaurants en koffie- en theehuizen. De twee grootste Tsjechische kuurbadplaatsen zijn Karlovy Vary en Mariánské Lázně, ook bekend onder hun Duitse namen Karlsbad en Marienbad. In de communistische tijd raakten deze oorden in verval, maar ze zijn weer opgeknapt en genieten een grote populariteit onder de toeristen. Sommigen komen er om een kuur te volgen; de meesten komen er om te wandelen, van het landschap te genieten, lekker te eten en de koffiehuizen te bezoeken.

Vroeger was het lastig om met Tsjechen contact te maken. Onder het communisme was contact met buitenlandse bezoekers min of meer verboden, dus liepen pogingen om gesprekken aan te knopen meestal op niets uit. Zelfs nu nog kunnen de Tsjechen van de oudere generatie stug en afstandelijk overkomen, maar u zult merken dat de jongere generatie veel opener en gastvrijer is. In het verleden was Duits vaak de tweede taal voor

de Tsjechen; tegenwoordig leren de jongeren liever Engels en ze vinden het leuk als ze de kans krijgen om het te spreken.

STAD EN PLATTELAND

Bijna elke Tsjechische stad van enige omvang heeft de bezoeker wel iets te bieden, maar ook het platteland heeft zijn charme. De meeste steden hebben dezelfde opzet: een groot centraal plein dat vaak als marktplein fungeert. Het wordt beheerst door de hoofdkerk en een vaak rijk versierd raadhuis. Vanuit dit plein leiden straten naar andere kerken en in veel gevallen naar de stadsburcht, die vroeger de valleien en de lange handelsroutes bewaakte.

Tsjechië is zich zeer bewust van zijn culturele erfgoed. Bijna alle burchten, kastelen en landhuizen zijn te bezichtigen. Ze bevatten historische collecties of kunstcollecties. Zelfs kleine steden hebben hun eigen kleine museum waarin voorwerpen uit de streek – soms

op een wat stoffige manier – tentoongesteld zijn.

Het landschap is vol afwisseling. In het noorden liggen bergketens die weliswaar niet kunnen wedijveren met de Alpen, maar in de zomer is het een ideaal gebied voor wandelaars en in de winter voor skiërs, schaatsers en snowboarders. In de zuidelijke delen van Bohemen en Moravië is het landschap lieflijker: het is er heuvelachtig, maar er zijn ook vlakke gebieden met meren die al eeuwen gebruikt worden om vis te kweken. Hier bevinden zich ook de beste wijngaarden van het land, hoewel de kwaliteit van de wijn

vooral nog niet kan tippen aan die van het bier. Bohemen is een paradijs voor de wandelaar. Nationale parken als Český ráj en Šumava (Bohemer woud) worden doorsneden door wandelroutes. De wandelaar zal zich geen moment vervelen. Deze nationale parken zijn bekend om hun bizarre geologische rotsformaties, vervallen burchten, woest stromende rivieren, diepe kloven en stukken oerbos. Tsjechen houden van wandelen en andere buitenactiviteiten. Er zijn dan ook goede faciliteiten voor mountainbiken, kanoën en wandelen.

STAD VAN VERGEZICHTEN

Praag wordt ook wel de 'stad van duizend torens' genoemd en is dus ook een stad met duizend vergezichten. Dit zijn de fraaiste:

St.-Vituskathedraal: als u de 287 treden van de toren hebt beklommen, hebt u uitzicht over de stad (Burchwijk, zie p. 64; €).

Petřín-toren: op een heldere dag kunt u vanaf deze toren, die op de Eiffeltoren lijkt, de hoogste berg van het land, de Sněžka, zien (Malá Strana, zie p. 86; €€).

Brugtoren van Malá Strana: vanaf hier heeft u vanuit het westen een prachtig uitzicht op de Karelsbrug en de rivier (Malá Strana; €).

St.-Nicolaaskerk: de toren biedt uitzicht over Malá Strana, de rivier en daarachter de Oude Stad (Malá Strana, zie p. 93; €).

Brugtoren van de Oude Stad: vanaf de oostzijde van de Karelsbrug heeft u zicht op het hart van Praag en natuurlijk op de voetgangers die over de brug lopen, zo klein als mieren (Oude Stad, zie p. 100; €).

Toren van het Raadhuis van de Oude Stad: geweldig uitzicht over de Oude Stad en het Oude Stadsplein. Elk heel uur klinkt een trompetsignaal (Oude Stad, zie p. 92-93; €).

Kruittoren: uitzicht over de Oude Stad (Nieuwe Stad, zie p. 119-120; €).

Jiřňá-toren: vanaf de 10e verdieping hebt u uitzicht over het Wenceslausplein en verder; een restaurant op de 7e, 8e en 9e verdieping biedt ook goed uitzicht (Nieuwe Stad; €).

Astronomische Toren in het Klementinum: uitzicht over heel Praag (zie p. 94-95; €€€).

Karelsplein

De Nieuwe Stad heeft zijn middeleeuwse karakter goeddeels verloren, maar het grote Karelsplein (Karlovo náměstí) is bewaard gebleven, evenals de vele fraaie kerken die Karel IV in 1348 had laten ontwerpen. De Nieuwe Stad is geleidelijk het handelscentrum van Praag geworden. Halverwege de 19e eeuw werden de tuinen van het Karelsplein aangelegd.

De imposante St.-Ignatiuskerk en het jezuïetencollege beheersen de oostzijde van het Karelsplein.

Aan de noordzijde kijkt de trotse toren van het **Nieuwe Raadhuis** (Novoměstská radnice) over het plein uit. Het werd rond 1360 gebouwd en vormde het toneel voor de Eerste Defenestratie in 1419 (zie p. 28). Tegenwoordig wordt het gebruikt voor culturele evenementen en bruiloften.

Liefhebbers van het Tsjechisch kubisme moeten achter het Raadhuis het **Diamant-huis** (Dům Diamant) uit 1912 bekijken. De materialen zijn ruw – kiezelstenen tegen beton – maar de decoratie is hoekig en gedurfd.

Tussen het plein en de Vltava ligt aan de Resslova de barokke **St.-Cyrillus-en-St.-Methodiuskerk** (Kostel sv. Cyrila a Metoděje) van Kilián Ignác Dientzenhofer. Deze kerk is sinds 1935 het centrum van de Tsjechisch Orthodoxe Kerk in Praag. Hier hielden zich de Tsjechische para's schuil die in mei 1942 de nazigouverneur van Bohemen en Moravië, Reinhard Heydrich, vermoordden. Ze stierven

Karelsplein

 115

 Tram: 4, 6, 10, 16, 18, 22, 23.
 Metro: Karlovo náměstí

Het dak van het Emmausklooster werd in 1967 toegevoegd.

**St.-Cyrillus-en
St. Methodiuskerk**

 115
 Resslova 9

**St.-Wenceslaus-
kerk**

 115
 Resslova, hoek
Dittrichova

toen hun schuilplaats verraden werd. Een gedenkplaat op de gevel van de kerk herinnert aan deze gebeurtenissen. In de muren zijn nog de kogelgaten van Duitse machinegeweren te zien. Daartegenover ligt de kleine gotische **St.-Wenceslauskerk** (Kostel sv. Václav) met resten van gotische fresco's. Aan de Resslova, bij de rivier, staat het '**Fred en Ginger**'-gebouw (Tančící dům, p. 136).

Aan de oostkant van het plein staat de grote **St.-Ignatiuserk** (Kostel sv. Ignác). Deze **jezuïetenkerk**, met een overdadig barokinterieur, is in 1671 voltooid. Wat onmiddellijk opvalt is het hoge roze met witte tongewelf en het hoogaltaar dat op pilaren rust. Naast de kerk ligt het enorme jezuïetencollege (Jezuitská Kolej), dat later een ziekenhuis werd.

Aan de voet van het plein ligt het **Fausthuis** (Faustův dům) waar Dr. Faustus ooit gewoond zou hebben. Waarschijnlijk is dat dit het huis was van Edward Kelley, een avonturier die Rudolf II ervan had weten te overtuigen dat hij de 'steen der wijzen' kon maken en lood en andere onedele metalen in goud kon veranderen (zie p. 74). Kelley maakte zo weinig vorderingen dat de keizer hem in de gevangenis gooide.

Loop verder in zuidelijke richting over de Vyšehradská en u ziet rechts het

ERVAAR: TSJECHISCH LEREN

De allerbeste manier om de Tsjechische cultuur te ervaren – en om echt contact te krijgen met de plaatselijke bevolking – is de taal te leren. Er zijn verschillende instituten die korte intensieve cursussen aanbieden, maar veel internationale bedrijven sturen hun medewerkers naar het **Akcent International House** (*akcent.cz*). Hier leert u in drie weken werkwoorden vervoegen, zich overal te redden en in ieder dorp te vragen wat u wilt weten.

De **Caledonian School** (*jcl.cz*), die al jaren bestaat, biedt maandelijkse cursussen op alle niveaus. U zult meer nodig hebben dan alleen een korte cursus om *De lotgevallen van de brave soldaat Švejk* in het Tsjechisch te kunnen lezen. Het Tsjechisch kent geen stomme letters, slechts één vorm voor de verleden tijd en relatief weinig onregelmatige werkwoorden. Het woordgeslacht en de naamvallen zijn lastiger onder de knie te krijgen.

Uw moeite wordt wel gewaardeerd: de Tsjechen zijn bijzonder verheugd als u hun moedertaal gebruikt.

HET ONDERGRONDSE PRAAG: HET ECOTECHNISCH MUSEUM

Het hoogtepunt van Carol Reeds *The Third Man* speelt zich af in het riool onder de straten van Wenen. De première van deze film noir met Orson Welles ontketende in 1949 een hausse aan rondleidingen door het Weense riool. Misschien was het onder invloed hiervan dat beambten in Praag zijn gaan ijveren voor de opening van het stadsriool om toeristen te trekken. Vooral nog komt daar echter weinig van terecht.

Er zijn verschillende malen officiële plannen gelanceerd en deadlines vastgesteld om een deel van het Praagse riool open te stellen, meestal met flitsende presentaties en persconferenties en in aanwezigheid van de jeugdige burgemeester van Praag die nieuwe vormen van toerisme en frisse ideeën omhelst. Maar tot nu toe is de enige toegang tot de ondergrondse gangen van de Tsjechische hoofdstad te vinden via de **Oude Rioolzuiveringsinstallatie** (*stara-cisterna.cz*). Het museum zelf is lastig te vinden. U moet bus 131 vanaf het metrostation Hradčanská nemen tot de halte Nádraží Bubeneč. Daarna moet u onder de spoorbrug door naar Papirenská 6. Als dat u al aan een spionageverhaal doet denken, is dit een goede opwarmer voor het museum zelf.

De Oude Rioolzuiveringsinstallatie toont de honderd jaar oude ontwerpen voor het eerste moderne riolsysteem van Praag, die passen in de rijke traditie van weg- en waterbouw van het land. De tocht naar de ingang is de moeite waard: binnen bevinden zich enorme zalen, lange gangen, fraai, hoog metselwerk dat een gotische kathedraal niet zou misstaan en een machinekamer uit een boek van Jules Verne.

Toen het riool werd aangelegd, was het niet alleen een van de modernste in Europa, het vormde ook de oplossing voor de groeiende problemen met de volksgezondheid en verwerking van het afvalwater. Net als veel andere steden in die tijd werd in Praag de Vltava als een open riool gebruikt. Als gevolg van de industrialisatie nam de bevolking toe, en daarmee de problemen.

Het riolsysteem voldeed uitstekend en maakte van Praag een van de prettigste steden van Europa. De stad koos voor een systeem op twee niveaus van de Engelsman William Heerlein Lindley. De aanleg begon in 1896. Negen jaar later was het riool voltooid en in 1906 werd het in gebruik genomen. Het huidige riool van Praag is 3500 km lang.

Het Museum is open in het weekend van april tot en met oktober. Er worden ook concerten georganiseerd en het museum kan afgehuurd worden voor feesten. En waarom ook niet? De riolindustrie loopt als een trein in Parijs, Brussel, Rome...

Emmausklooster (Klášter na Slovanech).

Karel IV stichtte het in 1347 in een poging om de verschillen tussen de oosterse en westerse tak van het christendom te overbruggen. In 1880 herbouwden Duitse benedictijnen een groot deel van het klooster in neogotische stijl. Het opmerkelijke dak met de twee spitsen uit 1967 van František Černý verving het dak dat in de Tweede Wereldoorlog werd beschadigd. De gotische fresco's in de kloostergang hebben het overleefd, maar ze verkeren in slechte staat. De rest van het klooster is prachtig gerestaureerd.

Emmausklooster

115

Vyšehradská 320

Vyšehrad

Lange tijd werd gedacht dat in Vyšehrad het oorspronkelijke fort lag dat later zou uitgroeien tot de hoofdstad van Bohemen. Archeologisch onderzoek heeft echter aangetoond dat de burcht bij Hradčany al eerder werd gesticht. Vyšehrad bestond tegen het midden van de 10e eeuw. Het was een fort gelegen op een rots hoog boven de Vltava.

Vyšehrad

 115

 Metro: Vyšehrad

praha-vysehrad.cz

De legende over de stichting van Vyšehrad is een boeiend verhaal.

Libuše was een Tsjechische prinses, dochter van hoofdman Krok. Toen hij stierf, had zij een echtgenoot nodig om het wettige gezag te kunnen overnemen.

Zij koos een boerenzoon genaamd Přemysl en vestigde daarmee de dynastie van de Přemysliden. Zij stichtte eerst Vyšehrad en daarna de Praagse Burcht. Er is voor deze legende geen historisch bewijs, maar het verhaal is diepgeworteld in de Tsjechische folklore. Hoewel Vyšehrad later de koninklijke residentie werd, werd het langzamerhand

overvleugeld door de burcht van Hradčany aan de andere kant van de rivier. Tegen 1140 was de rol van Vyšehrad uitgespeeld.

De fraaie ligging van Vyšehrad komt het beste uit vanaf de andere kant van de Vltava. Karel IV liet de vestingwerken versterken en verbinden met de andere stadsmuren. Karel bepaalde ook dat de kroningsroute voor de Boheemse vorsten zou beginnen bij Vyšehrad en eindigen bij Hradčany. In de 15e eeuw werd het fort enige jaren bezet door de hussieten, die er een paar stukken aanbouwden. De enige ingrijpende

De grote deuren van de neogotische St.-Petrus-en-Pauluskerk in het fort van Vyšehrad.

De buitenwijken van Praag

Aan de rand van Praag liggen een paar kerken en kastelen die een bezoek waard zijn. De meeste zijn goed met openbaar vervoer te bereiken. Het lustslot Stern is uniek in zijn soort en het Břevnovklooster is een prachtig voorbeeld van een instituut dat op sterven na dood was, maar weer uit zijn as herrees toen de monniken na de Fluwelen Revolutie terugkeerden.

Břevnovklooster

 115 (inzet)
 Markétská 28
 220 406 111
 €
 Tram: 8,
22. Metro:
Malostranská

brevnov.cz

BŘEVNOV-KLOOSTER

Het oorspronkelijke Břevnovklooster (Břevnovský klášter) werd in 993 gesticht door prins Boleslav II en Adalbert, bisschop van Praag. Het was het

eerste klooster in Bohemen. In de 18e eeuw lieten de Dientzenhofers (zie p. 48) hier een groot barokcomplex neerzetten. Het grootste gebouw is de **St.-Margarethakerk** (Kostel sv. Markéta) dat opdoemt als u door de kloosterpoort komt. Vergeleken met de andere Praagse barokkerken is het interieur vrij sober. Binnen ziet u een mooie orgelgalerij compleet met witte putti, er staan fraaie koorbanken en de mooie altaarstukken zijn van Petr Brandl (1668-1735). In de crypte zijn de resten van de 11e-eeuwse kerk te zien. De benedictijnen keerden terug in 1990, drie jaar vóór de viering van het duizendjarig bestaan van het klooster.

KERK VAN DE MAAGD MARIA VAN DE OVERWINNING BIJ DE WITTE BERG

Kort na Slag bij de Witte Berg in 1620 (zie p. 31) werd hier een kapel gebouwd, gewijd aan Wenceslaus. Een paar jaar later werd de kapel op last van Ferdinand II vervangen door een klooster en een kapel. De zuilengang rond de Kerk van de Maagd Maria van de Overwinning bij de Witte Berg (Kostel Panny Marie Vítězné) doet denken aan die van de Loretokerk in Hradčany (p. 82). Het interieur bevat fresco's. De kerk ligt vlak bij de tramhalte op Bilá Hora.

ZOMERPALEIS

Het opvallende zomerpaleis (Letohrádek hvězda), gebouwd in de vorm van een ster met zes punten, staat in een voormalig wildpark dat in 1530 werd aangelegd in opdracht van Ferdinand I. Door het park lopen een paar

Het zomerpaleis wordt ook wel zeer toepasselijk het Sterrenkasteel genoemd. Het staat aan de rand van Praag.

lanen die allemaal bij het slot uitkomen dat boven op de Witte Berg ligt. Het werd medio 16e eeuw gebouwd als jachtslot voor de zoon van Ferdinand I, aartshertog Ferdinand van Tirol. Tot 1874 werd het door het leger gebruikt als kazerne en opslagplaats. In de jaren 50 van de vorige eeuw werd het grondig gerestaureerd. Het opmerkelijkste aan het interieur is het prachtige renaissancestucwerk met scènes uit de mythologie en schitterende medaillons. Tegenwoordig bezit het slot een museum gewijd aan de schrijver Alois Jirásek (1851-1930) en de kunstenaar Mikoláš Aleš (1852-1913). Ook is er een tentoonstelling over de Slag bij de Witte Berg (zie p. 31) te zien.

TROJAPALEIS

In de periode 1680-1690 liet graaf Václav Vojtěch Šternberk het Trojapaleis (Trojský zámek) als zomerverblijf bouwen, net buiten de stad. Het eerste gebouw werd ontworpen door Gian Domenico Orsi. Het fraaie maar strakke gebouw dat er tegenwoordig staat, met gewitte muren en roestbruine stenen, is een Boheemse versie van een Romeinse villa en is ontworpen door Jean-Baptiste Mathey. Godenbeelden met weidse armgebaren versieren de dubbele bordestrap. De imposante ruimte is de eetzaal met een overdaad aan fresco's. De muurschilderingen laten onder meer de overwinningen van Leopold I op de Ottomaanse Turken in de 17e eeuw zien. In de villa is een permanente tentoonstelling van Tsjechische schilderijen uit eind 19e en begin 20e eeuw, met name werk van Václav Brožík. De terrasvormige tuinen zijn begin 18e eeuw aangelegd.

ZBRASLAVKLOOSTER

In 1229 werd 12 km ten zuiden van de stad het Zbraslavklooster (Zbraslavský klášter) gebouwd als begraafplaats voor de Boheemse koningen, hoewel alleen Václav II en Václav IV hier bijgezet zijn. Oorlogen maakten van het klooster een ruïne, maar begin 18e eeuw werd het als kasteel herbouwd. Jarenlang was in dit rustige klooster de nationale collectie

INSIDER TIP Neem metrolijn A naar Nádraží Veleslavín en dan tram 5 of 26 voor het park Divoká Šárka. In welke andere Europese hoofdstad vind je rotsformaties die je kunt beklimmen?

—MILOS CURIK
gids, Arts &
Music Travel

Kerk van de Maagd

Maria van de

Overwinning bij de

Witte Berg

Kaart p. 115

Zbečenská

Tram: 25

Zomerpaleis

Kaart p. 115

235 357 938

Gesl. ma.

€

Metro:
Hradčanská, dan
tram 1 of 18 naar
de eindhalte

Trojapaleis

Kaart p. 115

U Trojského
zámku 1

283 851 614

Gesl. ma.

€€€

Metro naar
Nádraží
Holešovice, dan
bus 112 naar het
eindpunt

Zbraslavklooster

Kaart p. 115

Bartoňova 2,
Praag 5, Zbraslav

257 111 888

Elke dag
geopend

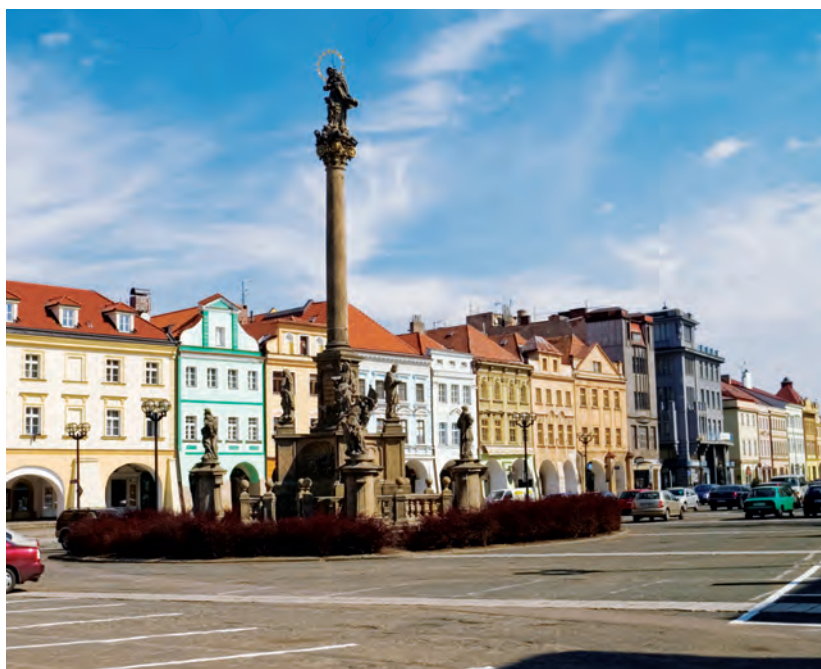
€€

Metro:
Smíchovské
nádraží, dan bus
241, 243 of 129
naar Zbraslavské
náměstí

Aziatische kunst ondergebracht. Deze collectie bevindt zich nu in het Kinskypaleis in de Oude Stad (*Staroměstské náměstí 3, ngprague.cz*).

Hradec Králové

Hradec Králové werd in de 14e eeuw gesticht en vijfhonderd jaar later was het de op één na belangrijkste stad van Bohemen. Een overvloed aan vroeg-20e-eeuwse bouwkunsten en twee opmerkelijke musea maken deze stad bijzonder aantrekkelijk. In de 16e eeuw was het een bolwerk van de hussieten en in de 18e eeuw was het een heuse vesting. Hoewel de vestingwerken verwoest zijn, zijn sporen van de oude stadswallen nog te zien.

Het stadsplein van Hradec Králové, een van de oudste nederzettingen van Tsjecho.

Hradec Králové

- 224 C4
- 100 km ten oosten van Praag via de E67
- Trein vanuit Praag en Brno.
- Bus vanuit Praag

ging, die grotendeels in beslag wordt genomen door het Velké náměstí, het grote stadsplein. Aan de andere kant van de rivier ligt de nieuwe

Hradec Králové ligt op de oevers van de rivier de Orlice en de Elbe. Het rustige oude stadje ligt op een van de oevers van de Elbe op een langwerpige verho-

stad die door beroemde architecten uit het begin van de 20e eeuw is ontworpen. Een zijde van het plein wordt beheerst door een enorme 16e-eeuwse klokkentoren, de **Witte Toren** (Bílá věž). Hij is zo hoog dat de torens van de gotische bakstenen kathedraal er bij in het niet vallen. De toren biedt een mooi uitzicht over de hele stad. De enige middeleeuwse voorwerpen in de kathedraal zijn het grote stenen tabernakel uit 1497 in het koor en een altaarstuk uit 1494 in de zuidelijke zijbeuk. In de noordelijke zijbeuk

hangt een schilderij van St. Antonius van de hand van Petr Brandl, wiens werk veel Praagse kerken siert. Het plein is interessant door zijn verscheidenheid aan gebouwen, van bescheiden koopmanshuizen met arcaden tot het barokke bisschoppelijk paleis uit 1716. In het midden staat een enorme pestzuil, omgeven door een fraai bewerkt ijzeren hek.

Aan het andere eind van het plein staat de gele 17e-eeuwse jezuïetenkerk van Carlo Lurago. Ook hier hangen schilderijen van Brandl. Naast de kerk is het jezuïetencollege.

Tegenover het jezuïetencollege ligt de **Galerie voor Moderne Kunst** (Galerie moderního umění) met een prachtige collectie. Het is gehuisvest in een grijs gebouw in secessionstijl uit 1912 van Osvald Polívka. Er zijn voluptueuze vroege werken van Mucha (1860-1939), die heel anders zijn dan zijn welbekende posters. Let op de prachtige portretten en andere door Cézanne beïnvloede werken van Bohumil Kubišta (1884-1918). Sommige speelse en kleurrijke schilderijen van Josef Čapek (1887-1945) zijn typisch kubistisch. Zorg dat u de surrealistische abstracte werken van Josef Šíma (1891-

INSIDER TIP In oktober wordt in Králové het festival 'Jazz goes to town' georganiseerd. Er komen wereldberoemde jazzmuzikanten op af.

—STEPHANIE ROBICHAUX
medewerker *National Geographic*

1971) niet over het hoofd ziet of de mooie kubistische werken van Emil Filla (1883-1953).

Nast de Witte Toren ligt het meermalen herbouwde stadhuis. De straat Ke kopučku leidt langs het Hotel Bystrica naar de rivier. Het hotel is ontworpen door Jan Kotěra, maar is nu in verwaarloosde toestand.

Aan de oever staat aan Eliščinu nábřeží het opvallende **Museum van Oost-Bohemen** uit

Toeristenbureau

✉ Infocentrum,
Eliščino nábřeží
626

☎ 495 453 270

hkinfo.cz

Witte Toren

🕒 Dagelijks,
nachtelijke
rondleiding
1e zat. van de
maand

€ €

bilavez.cz

Galerie voor de

Moderne Kunst

✉ Velké náměstí
139

☎ 495 512 538

📍 Gesl. ma.

€ €

galeriehk.cz

Museum van Oost-Bohemen

✉ Eliščinu nábřeží
465

☎ 495 512 391

📍 Gesl. ma.

€ €

museumhk.cz

1912, eveneens een ontwerp van Jan Kotěra. Hier worden secessionelementen – grote zittende beelden van Stanislav Sucharda die Geschiedenis en Industrie voorstellen – gekoppeld aan een geometrische dynamiek en een grote mate van originaliteit. Binnenin zijn fraaie gebrandschilderde ramen van František Kysela, maar de eigenlijke collecties zijn weinig interessant, uitgezonderd een schaalmodel van de stad in 1865.

Kotěra ontwierp ook de nabijgelegen brug die naar het hart van de nieuwe stad leidt. Een groot deel van deze nieuwe stad werd aangelegd door zijn leerling Josef Gočár. De mooiste voorbeelden van Gočárs werk zijn te zien aan het plein Masarykovo náměstí, waar hij gebruikmaakte van kubistische elementen zonder dat hij de verhoudingen en zachte kleuren van de traditionele Tsjechische architectuur uit het oog verloor. Minder mooi is het strenge, functionele stadion dat hij aan de oevers van de Orlice bouwde. Václav Rejchl ontwierp het spoorwegstation met zijn fraaie klokrentoren.

Reisgids TSJECHIË & PRAAG

Wereldwijd nemen experts van National Geographic een kijkje achter de schermen en dringen door tot de kern van de cultuur, de geschiedenis en het volk van een land. Dankzij National Geographic Reisgidsen kan hun ervaring de jouwe worden.

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Tsjechië & Praag, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder van cultuur genieten in de Praagse Burcht, een toer langs brouwerijen, bessen plukken in de bossen, paardrijden in de bergen en marionetten maken.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder de oude binnenstad van Praag, kastelenland Zuid-Bohemen, het oude Olomouc in Noord-Moravië, en het fraaie kuuroord Karlovy Vary in West-Bohemen.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals een bezoek aan kasteel Trosky in Český ráj, Šumava bij de Duits-Oostenrijkse grens, de skansen van Walachije in Noord-Moravië en de theologische bibliotheek in het Strahovklooster.

NIET MISSEN Bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 512

9 789043 945417

www.kosmosuitgevers.nl